

Előfizetési árak:

Egész évre	12	frt.
Félévre	6	"
Negyedévre	3	"
Egy óra	1	"
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:

Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276 sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-ső szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Az egyházpolitika és az ellenzék.

Nagybecskerek, október 27.

—é— Wekerle kormánya Magyarország kormányzását avval a korszakalkotásra képes programmal vette kezébe, hogy a felekezetek egymásközi surlódását megszüntesse, evvel a magyar állam hatalmát, tekintélyét kiterjessze s evvel a Szent-István koronája alatt élő népek társadalmának a magyar nemzet érdekei szerint való szilárdítását, egységesítését előkészítse. E nagy cél érdekében megvalósításra kitézte az anyakönyvek államosítását, a vallásgyakorlat szabadságát, a zsidó vallás egyenlőségét, s a kötelező polgári házasságot.

Az Apponyi vezérlete alatti nemzeti párt a kormány mindezen tervezéseinek hívéül jelenté ki magát, s ahogyan elején a dolgok állottak, csak arról lehetett szó, hogy melyik liberálisabb: a kormány-e vagy az Apponyi-párt?

Amint aztán a kormány a javaslatokat elkészítve egymás után a képviselőház elé terjeszté, az Apponyi-párti tagok csavargatásából kisült, hogy e párt a magyar liberálisizmussal csak álarczokodott; s most, hogy a korona előtt fekvő polgári házassági javaslat beterveztése már csak rövid idő kérdését képezi, álarczát le is vetette s nyíltan személyes obstrukcionális harcot hirdet a kormány ellen, hogy azt megsemmisítse — ha lehet.

Tudtuk mi már az urak e színe változásának bekövetkezését jó előre, egész eljárásuk eddig annak előkészítője volt csak. Láttuk az egyes javaslatok előterjesztésénél folyton növekedő izgatottságukat, szánakoztunk azon önvigasztalásukon, hogy a legfontosabbat, a kötelező polgári házasságról szólót, nem fogja előterjeszteni, s mikor ez mégis megtörtént, gunymosolyra indított azon híresztelésük, hogy az a javaslatot természetéből kiforgató kompromisszum korlátai közt készült. Híresztelésük alapját az általuk szorgalmasan terjesztett azon állítás képezte, hogy a polgári házasság előterjesztésének főtenyezője Szilágyi igazságügyminiszter kegyvesztett a királynál.

Most aztán, hogy e kegyvesztettségi hír Szilágyinak a király által történt fogadtatása után mesének bizonyult, s a polgári házassági törvényjavaslat rövid idő alatti előterjesztése bizonyos, az ultramontanizmusukat addig szabadelvűségi mázzal kendőzött Apponyi-párti urak dühösen törnek ki s a budgetvitára az obstrukciót, kormánybuktatást tüzik ki napirendre. Meg is valósítják szándékukat, — ha lehet.

De nem lehet ám! A kormány a maga kitűzött programját becsületesen be fogja váltani a javaslatok előterjesztésével, a polgári házasságot kötelezővé teszi, a házassági peres kérdésekben a bíraskodást a maga kezeibe veszi egységes házasság-jog alapján, megszüntetve a különféle egyházakban divott különféle házasság-jogokat, visszaéléseket s a magyar állami tekintélyt általánosítja oly tereken is, hova az az eddigi kiváltságos egyházi jogok korlátai miatt nem terjedhetett ki ez ideig. S mindezt anélkül, hogy bármelyik vallásnak lényege érintessék.

E javaslatok előterjesztése volt a kormány keletkezésének alapja, s azok leg-

utolsójának előterjesztése is az őszi ülés-szak alatt bizonyos. A magyar közvélemény lelkesedéssel várja azok megvalósulását, mert már általános a meggyőződés, hogy akkor a magyar állam erősebb lesz a társadalom erősödése s a lehetőség folytán megkezdődő összeolvadása által.

Majd meglátjuk, hogy az ellenzék merészkedik-e fenyegetését végrehajtani s a valóság elé gátlóul fellépni?

'Az egyházügyi reformoknak a nemzet érdekében végre kell hajtania s ha az ellenzék megátalkodottan ellenszegül, meg vagyunk győződve, hogy az elrendelendő új választásoknál a nemzeti ítélet vaskorbáccsal fogja az érdekeivel gonoszul kufarkodókat új képviselőtől kiirtani.

A román kormány a dákoromán izgatók ellen.
Aból az ötleből, hogy gróf Kálnoky Gusztáv külügyminiszter belgrádi diplomáciai képviselőtünk után a szerb kormányt bizalmasan figyelmeztette, hogy a szerb nemzetiségű magyar állampolgárok közt a szerb sajtó és a Szerbia állami szolgálatában álló egyének támogatásával szított agitáció a kölcsönös barátságos viszonyra káros hatással lehetne, — a román külügyminiszter egészen a saját kezdeményezéséből a bukaresti osztrák-magyar követ-ségnél kifejezésre juttatta a román kormánynak abbéli határozott törekvését, hogy a barátságos magyar szomszédsággal szemben fennálló nemzetközi kötelessége tudatában, a román alkotmány által megengedett összes törvényes eszközökkel oda fog hatni, hogy az ugynevezett dákoromán agitátoroknak általa is helytelenített izgatásai megszünjenek.

A torontálmezei jegyzői tanfolyam.

— Az ötödik tanfolyamja.

Nagybecskerek, október 27.

A megye protektorátusa alatt öt évvel ennelötte megindult jegyzői szaktanfolyam valósággal hézagpótló intézménynek bizonyult s bár még csak rövid négy éve áll fenn, már is biztosította magának a belügyminiszter figyelmét és jóakarátát, és kivívta úgy a szakközvegek mint a szaksajtó elismerését. A tanfolyam életrevalósága mellett szól, hogy hallgatóinak száma évről-évre gyarapodik: a november 5-én megnyitandó tanfolyamra már 41 hallgató iratkozott eddig be, a mely szám a tanfolyam megnyitásáig előreláthatólag növekedni fog. A magunk részéről is a legmelegebben figyelmébe ajánljuk a tanfolyamot a jegyzői pályára készülőknek és teljes őszinteséggel tanácsolhatjuk nekik, hogy minél nagyobb számban hallgassák a kitérő tanfolyamot, a mely szakszerű kiképezetetésüknek szinte elengedhetetlen kelléke.

Az igazgatóság a tanfolyam tárgyairól és annak előadóiról a következő részletes programot bocsátotta közre:

I. Csoport. 1. Általános magánjog. Bevezető s általános rész (személyek, dolgok, jogok, jogvélemény); vagyoni rész (birtok, dologbeli jogok, urbér s rokon jogviszonyok, kötelmi jog); családügyi rész (házasság, házastársak közötti jogviszonyok) és öröklési jog.

2. Községi bíraskodás.
3. Kézbesítés.
Heti 2 órában előadja dr. Riesz Jakab árvaszéki ülnök.

II. Csoport. 1. Magyar közjog (az alkotmánypolitikával) különös tekintettel a politikánál a terület, népesség, alkotmány, államhatalom, polgári szabadságjog, különböző államalkotók s törvényhozásra; a magyar közjognál a képviselőválasztási eljárásra, az állampolgárok állami jogi viszonyaira. Kormány szervezet.

2. Magyar közigazgatási jogból a földmívelési és kereskedelmi miniszterium ügykörét érintő ügyek közül: mezőrendőrség, borászat, fajsola, halászat, madarászat, méhészet, selyemtenyésztés, házaló kereskedés, kereskedelem, mértékek, közutak és vámokról szóló törvény.

Heti 2 órában előadja dr. Karattur Arthur.

III. Csoport. A büntető törvénykönyveknek a községi közigazgatást érinti része. Telekkönyvi rendtartás.

Különös magánjog: váltó, csőd, kereskedelmi törvények általános ismeretei és ezeknek a közigazgatást érintő részei. Erdőtörvény és vadászati törvény s kihágások.

Heti 2 órában előadja dr. Végh Lajos köz- és váltó-ügyvéd.

IV. Csoport. 1. Magyar közigazgatási jog (a kormányzati politikával). Bevezető s általános rész (a végrehajtó hatalom fogalma, birtokosa, gyakorlómódja a törvényhozó hatalomhoz való viszonya; a végrehajtó hatalom szerve s szervezete a végrehajtó hatalom tényleges gyakorlása).

A különös részből a belügyminiszterium ügykörét érintő ügyek közül: Népeesség (népszámlálás, statisztika, állampolgárság, anyakönyvezés), közegészségügy (1876. XIV. t. cz. 1875. XIII. t. cz.) Philantropia ügye (szegény, lelenyűgy, koldulás, könyöradomány.) Gyám és gondnoki ügyek (az igazgatás tekintetében). Rendészet: a rendőri hatalom szervezete, államrendészet, köz- és közbiztonsági rendészet, rendészeti jogszolgáltatás.

2. Közigazgatási eljárás különös és főtekinettel a községi ügyvitelle.

3. Községi pénzügy különös és főtekinettel a községi számvitel, háztartás és pénztárkezelésre, a megyék háztartására. Nemzetgazdaságtan, pénzügytan és államszámvitelan ismertetése.

4. Törvényhatósági és községi önkormányzat.
5. Tiszti irálytan.

Heti 2 órában előadja Hegedüs János, m. aljegyző.

V. Csoport. 1. Katonügyi közigazgatás. Védtörvény és utasítás, honvédség, népfelkelés, katonai beszállásolás, beszállásolási pótdadó, katonaság lószükségletének fedezése, katonai előfogatok — és élelmezés. Mozcósítás, mozcósítás esetében behívottak segélyezése. Katonai ellenőrzés.

2. Magyar közigazgatási jogból a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ügykörét érintő ügyek és a kereskedelmi miniszterium ügyköreből az iparügyek.

Heti 2 órában előadja Szilágyi Albert m. aljegyző.

VI. Csoport. Pénzügyi jog és pénzügyigazgatás. Egyenes és közvetett adók, illetékek, díjak, vámok, egyedáruságok, szőlődézsma-váltás, italmérsi jog, közadók kezelése, pénzügyigazgatás szervezete. Utadó kivetés és kezelése, behajtása. Felszólamlások.

Heti 2 órában előadja Kende Ferencz, pü. titkár.

VII. Csoport. Állategészségügy.

Heti 1 órában előadja Mihály Miklós állami főállatorvos.

A tanfolyamot Daniel László alispán, a tanfolyam igazgatója nyitja meg november 5-én délelőtt 11 órakor a helybeli községi iskolában. Ezt követi dr. Riesz Jakab árvaszéki ülnök és a tanfolyam egyik előadójának székfoglaló értekezése.

Az előadások a megnyitást követő napon kezdődnek meg és naponta délután 5—7 óráig tartanak. A tanfolyam előadói kara a következő jeles szakéroket egyesíti magában: Daniel László alispán, igazgató, dr. Riesz Jakab megyei árvaszéki ülnök, dr. Végh Lajos köz- és váltó ügyvéd, Szilágyi Albert megyei aljegyző, Hegedüs János megyei aljegyző, dr. Karattur Arthur, Kende Ferencz pénzügyi titkár és Mihály Miklós állami főállatorvos.

A tanfolyam igazgatósága a november 5-én tartandó megnyitó ünnepségre az érdeklődőket és szakférfiakat ez uton is meghívja.

HIREK.

— **Jótekonny adomány.** Dessewffy Sándor csanádi püspök dr. Telbisz Károly polgármesternek 100 frtot küldött szegény iskolás gyermekek felruházására.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Dózsá Himér zombolyai kir. járásbírói aljegyzőt a nagyikikindai kir. törvényszékhez albiróvá, Váczy Agoston pancsovai törvényszéki és Juhász Mihály makói járásbírói díjnyokokat a pancsovai kir. törvényszékhez, Minich János pancsovai törvényszéki díjnyokot az antalfalvai járásbíróihoz, Mutity Emil titeli járásbírói díjnyokot és Scheiber Győző cs. és kir. 83. gyalogezredbeli őrmestert az alibunári járásbíróihoz irnokká nevezte ki, továbbá Brassován Szilárd pancsovai kir. törvényszéki irnokot a pancsovai, Klebovich Gyula módosi kir. járásbírói irnokot a bogsáni járásbíróihoz helyezte át.

— **A kolera.** A megye területén foganatba vett erélyes és körültekintő óvintézkedéseknek már is jelentkezik a hatása: legújabb híreink a járvány csökkenéséről tesznek tanúságot. Mindössze két helyről jeleznek újabb eseteket: Basahidról, a hol egy koleramegbetegedés és három halálozás, és Lajosmajorról, a hol egy megbetegedés és egy halálozás történt.

— **A szegedi államfogház elvitele.** Szilágyi Dezső igazságügyminiszter elhatározta, hogy a Váczi Szegedre áthelyezett államfogházat újból Vácra teszi át. A terv már teljesen készen van. Az államfogház számára a fegyintézet mellett 13,000 forintért telket vásároltak, erre építik majd az államfogházat, melyet villamos világítással, gőzfűtéssel, fürdővel, szóval a legnagyobb kényelemmel rendeznek be.

— **Jegyző-vizsgák.** Temes vármegyénel ez évi november hó 20-án és 21-én községi jegyzői vizsgák lesznek. Eddig kilencz jegyzői irnok folyamodott a vizsga letételéért.

— **Alaptalanul vádolt polgármester.** Telcsey Kristóf Nagyikinda város polgármestere a járvány-bizottság gyűlésén, a melyről lapunk más helyén emlékezünk meg, azt is felhozta, hogy valaki őt az alispánnal feljelentette, mert állítólag a kolera ellen semmi óvintézkedéseket sem tesznek. Ebből folyólag sürgönyileg felszólított jelentés tételre. A feljelentéssel szemben hivatkozott a Nagyikindán járt orsz. egészségügyi felügyelő, miniszteri biztosnak nyilatkozatára, a mely szerint a nagyikindai egészségügyi óvintézkedések felett teljes megelégedését fejezte ki. Ez ügyre vonatkozólag a „T. K.“-ben a következőket olvassuk: Gonosz akaratú feljelentésre mit sem hederítünk. Az alispán ép most elismerését fejezte ki Wachtl Leó városkapitánynak a kolera elleni óvintézkedések gyors és helyes foganatosítása körül kifejtett buzgalmaért.

A „TORONTÁL” TÁRSASÁGA.

A hétről.

— Fővárosi levél. —

Tavaly tavasszal nagy csoda esett meg a városligetben. Az a gála uri nép, mely addig a városligetből csak a Stefánia utat ismerte s természetesen azt is hintóból, — egy hétig minden este abba az idélen nagy faalkotmányba csődült, melynek Városligeti Szinkör a neve, s melyben a sokgyermekes Feld papa terjeszti a magyarságot tavasztól őszig szubvenczió mellett s rendszeren üres padok előtt. Egy tüneményes asszonyt járt ide megcsodálni, a ki birta a mérge-drága élvezetet, a jelenkor legnagyobb művésznőjét: Duse Eleonorát.

Akkor Evva Lajos, a ki már elefánttal is próbált (s vállalkozása sikerült is fényesen) — nem merete elhozni a népszínházba Duset, s Feld papának hagyta a dicsőséget, hogy megismertesse velünk ezt a csodálatos asszonyt. Feld papából nem lett ugyan háziúr, de egy hét alatt annyi pénzt keresett, hogy egész nyáron urasan megélt nagyszámu családjával s a színészei sem éheztek.

Nekibátorodott Evva is s már a mult őszre meghívta Duset, de akkor éppen a „fekete asszony” vendégzerepelt nálunk, a ki iránt e tüneményes asszony is illő respektussal viseltetik s várt egész mostanig. A „fekete asszony” ugyan most is itt bujkál, de Duse eljött s a budapesti közönség annyira benne van a Duse-lázban, hogy eszébe sem jut senkinek evés előtt vagy után megmosni a kezét: ez idő szerint csak egyre jó a kéz: a tapsra. S habár rövid időre is, ma csupán két társadalmi osztály van Budapesten (máshol szere-száma sincs), az egyik,

— **Színműpartoló vasutársaság.** A Nagybecserek és Pancsova között épült vasuti vonalat hazafias aktussal készül felavatni a vasutársaság. Az említett vonalat ugyan még csak később nyitják meg, de a derék vasutársaság mint értesülők, a városunkba jövő szintársulat kedvéért kivételt tesz és Thalia papnőit és papjait Pancsováról még az ünnepies megnyitás előtt hozzánk szállítja.

— **Nyomjelzés.** A torontáli helyi érdekű vasutak részvenytársasága — mint bennünket értesítenek — a mai napon megkezdte a párdány zombolyai szárnyvasut nyomjelzését.

— **A főgymnasium köréből.** A nagybecserekéi főgymn. „Deaksegélyző egyesületének” alakuló gyűlésén a tisztikart következőképp választották meg: Elnök: Marok Ernő; főjegyző: Sárdy Elemér; titkár: Berger Zsigmond; pénztáros: Bakálovich Plato; ellenőr: Fleischmann Ede; főkönyvtárnok: Kugler Hugó; alkönyvtárnok: Keresztes László; I. aljegyző: Stojanovits Vazul; II aljegyző: Keresztes József.

— **A szerecsika.** Kovács Mari, a Mentzerfele házban lakó Schwarz Lajos takarékpénztári tisztviselőnél szolgáló cselédleány a minap nagy buzgalommal és elismerésre méltó gyakorlattal rajzolgatta szerecsikával az égő rózsákat halavány arcára és nagy lelki gyönyörűséggel győződött meg a tükörből, hogy műve ezuttal is tökéletesen sikerült. Hirtelen azonban mérhetetlen világfájdalom szállotta meg s a tégelyt kezébe kapva, a szerecsika maradványát utolsó csöppig kiitta. Jajveszékeltére a házbellek rögtön orvosért küldtek. Rögtön ott termett dr. Magyar Károly, a ki tejjel és tojásfehéjével magához térítette az öngyilkosjelöltet.

— **Járványbizottsági ülés.** A nikiindai kolera járványbizottsága hó 25-én rendes ülést tartott Telcsey Kristóf polgármester elnöke alatt. A gyűlés folyamán az alispántól egy sürgöny érkezett, melyben értesíti Telcsey polgármestert, hogy a Basahidon dühöngő kolera miatt intézkedett, hogy az egész falut zár alá vegyék. Szóba jött, hogy a Nagyikindán zár alá vettek és kolerabetegeket nyomoruságosan élelmezik. Dr. Spitzer Mór jelenti, hogy a kolerabetegeket elég kényelemmel látják el, nagy gondnal ápolják, jó étel, ital, (cognac, bor) áll rendelkezésükre s így a panaszkok alaptalanok.

— **Az új színi évad.** A minap jeleztük volt, hogy Leövey József, a délvideki színi-egyesület titkára bérletre gyűjtése végett városunkba érkezett. Fűredi Károly, a november 7-én városunkba érkező szintársulat igazgatója ma a következő jelentést küldte be hozzánk: Színházi jelentés. Alulírott színigazgató mély tisztelettel batorodom a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 50 tagból álló, egészen újonnan szerződött és saját zenekarral bíró elsőrendű nagy és fényes operette, dráma, vígjáték és népszínműtársulattal az előadások

sorozatát megkezdem. Megnyitó előadás 1893. évi november hó 7-én.

Társulatom névsora:
Nők: Ligeti Mari primadonna. Fejes Lidi, koloratur és népszínmű énekesnő. B. Molnár Eszter, II-od énekesnő. Kövezedy Rózsa, társalgási és szende. L. Rónay Emma szubrette. Kecskeméti Irma, fiatal hősnő és szende. Gyurman Alice, naiva és szende. Erdélyi Ottilia, operette komika. O. Kis Julia, drámai anya és társalgási. Kápolnay Irén, kar- és segéd. Berkes Etel, kar- és segéd. Moóriné, társalgási anya. Kövessy Juczi, kar- és segéd. Barcsi Vilma, kar- és segéd. Dobo Terka, kar- és segéd. Hevessiné Irma, kar- és segéd.

Férfiak: Fűredi Károly, komikus, (igazgató). Moóri Sándor, operette buffo komikus. Könyves Jenő, hős szerelmes, (rendező). Kóvi Ede, jellem és énekes. Láng Odón, operette bariton és népszínműénekes. Zajonghy Elemér, operette tenorista. Leövey József, hős apa, (titkár). Hetényi Elemér, bonvivint. Delli Henrik, énekes és szerelmes. Olasz György, kar- és segéd. Kövezdy János, kar- és segéd. Kőszeghy Jenő, kar- és segéd színész. Kalocsai Viktor, kar- és segéd. Kiss József, kar- és segéd. Mikszay József, kar- és segéd. Pásztor J., kar- és segéd. Hevesy M., kar- és segéd. Gerzsán Ferencz, kar- és segéd. Bihari Zoltán, karnagy. Pécsy Mari, sugó. Fektér Béla, pénztáros. Halasy Alajos, ruhatáros. Magyary József, főszertárnok. Holop Vincze, szereposztó.

Zenekar: Bihari Zoltán karnagy, Kövezdy Lőrincz orchester direktor és első hegedűs, Jánosy Béla, 1-ső hegedűs, Pokorni Elek 2-od hegedűs, Teller Károly, 2-od hegedűs, Tanay Alajos viola, Reinhart Béla cselló, Stromeyer Rezső, contrabass. Pekarek József, 1-ső clarinet, Hofmeiszter Jakab, főtás.

Munkarend: Uhlanusok. Sultan Titkos csók. A cziperás. Faust. Párizsi élet. Parasztbecsület. Madarász. Csigánybáró. Don Caesar de Bazan. Kertészleány. Rip van Vinkle. Királyfogás. Özvegy kisasszony. Egy tót utazása Chicagoba. Állatszeliidítő. Próbaházasság. Kis molnárné. Primadonna. Dolovai nábob leánya. Keleti utazás. Ember tragédiája. Lemondás. Gazdag szegények. Lengyel zsidó. Kis madaram. Apja lánya. Kurta-szoknyások.

Bérletár 20 előadásra: Alsó páholy 60 frt. Közép páholy 40 frt. Felső páholy 25 frt. Zárt-szék 1., 2., 3. sorban 16 frt, 4., 5., 6. sorban 15 frt, 7., 8., 9. sorban 12 frt, 10., 11. és 12. sorban 10 frt. Az összes intézkedéseket, ugyszintén pénzfelvétele Leövey József, titkáromat tartalmaztam fel. N. é. közönség! Társulatom jeles és elsőrendű és az ország első műtényeihez mérten van szervezve, ruhatárom, diszlettárom pedig oly fényes, hogy e tekintetben a legkényesebb igényeket is teljesen kielégítik. Kiváló tisztelettel Fűredi Károly, a délvideki színi szövetkezet subv. igazgatója.

— **Az asszonykocsi halála.** Kébel Ferenczné az újpanati országot hazahajtott kocsiával, a mikor egyszerre csak lovai megbokrosodtak és eszeveszetten nyargaltak végig az országon. A gyepő csakhamar kihullott a kezéből és az asszony lebukott a kocsirol, fejével

mely látta és a másik, mely nem látta Duse Eleonorát.

Duse mellett még volt egy érdekes vendégünk: a kaputalái maharadza, a ki épp most van nászuton a sok közül egy feleségével. Ő feleségének, ugy látszik, előnyösen referáltak Budapestről, mert a feleségét Bécsben hagyta s pár napra lerándult hozzánk. Természetesen megnezte szeretett hazánk fővárosának minden nevezetességét, nem véve ki az orfeumokat sem. S mert a magyar király éppen itt időzik kedvelt magyarjai közt, — hivatalos volt udvari ebédre is, a miből az látszik, hogy a kaputalái maharadza nem utolsó fejedelmi személyiség, ha nem is tudók róla, hogy a feleségét Bécsben zongorázní és táncolni taníttatja. (Mi, civilizált nyugatiak, perze az szeretnők, hogy a feleségünk, a mint elmondta a holtomiglant, felejtse el tánczot és zongorát azonnal.)

A király itthon s nem érdektelen, hogy ugyanakkor nagy baj van — otthon. A társország válságos napokat él s az osztrák miniszterek épp ugy szaladgálnak most le Budapestre jelentéseket tenni ő felségének, a mint a mi miniszteraink szoktak szaladgálni fel Bécsbe, mikor ő felsége ott van. Ez ritkán történik, hogy t. i. az osztrák minisztereknek le kellessék jönni hozzánk, de talán mert oly ritka eset, jól esik följegyeznünk.

A közönség ugyan átkozottul hitetlen s de azért néha magába száll. Most is például őszintén megkönyezi egy „vidéki” írónak, Iványi Odónnek kora halálát, ki egy regényével dicséretet nyert az akadémiától, de egy fillért sem arra, hogy beteg tüdejét Arcoban gyógyítsa. Pedig Iványi Odón — most már elismerhetjük, hisz meghalt szegény — igazán nagy tehetség volt s talán meg is lehetett volna menteni az életnek és a magyar irodalomnak. De ki törődött vele, a mig élt? Ki törődik egy

„vidéki” íróval? Ámbátor a fővárosiakkal sem sokat törődnek s ezek közt is csak a strébereknek áll a világ. A kik tudják a módját az önréklámnak, a kiknek minden redakcióban van egy-két jópajtásuk, olvasatlanul agyba-főbe dicserni készek az író stréber minden munkáját. Pénzt ugyan keveset hoz a konyhára a legszemérmelenebb reklám is, de hoz dicsőséget, a dicsőség után jön egy jó hivatal, szóval: a stréber előbb-utóbb boldogul.

Hogy magából az irodalomból nem lehet megélni, eklatáns példája ennek Jókai, a kinek a tiszteletbeli hivatalából több jövedelme van, mint a regényeiből. S szomoruan érdekes, hogy mig Jókai csak 600 forint adót fizet, Futtaky Gyula, egy könyvnyomtatás szerkesztője 1200 forintot fizet. Jókai ötven év óta írja a regényeket, irt egy könyvtárra valót, Futtaky pedig tizenöt év óta írja a tudósításokat s már gazdag ember.

Hát nem bolond mind, a ki magyar író-ságra adja magát?

Ime Gárdonyi Géza is, a „Magyar Hírlap” munkatársa, gondolt egyet és a helyett, hogy regényeket vagy novellákat írna, kalendáriumot szerkeszt és bocsát világra.

Az igaz, hogy ez aztán a kalendáriumok kalendáriuma, a mennyiben csak egyszer kell megvenni, s egész életre használható. A czime is „Egész életre való naptár” s az 1893-ik évtől 1951-ig használható. Benne vannak az ünnepek, névnapok, nap- és holdfogyatkozások épp ugy, mint az eddigi naptárakban voltak, csak-hogy egyszerre ötvenhét esztendőre.

Ez aztán praktikus munka. Kapós is. Csak ma jelent meg s már ott lehet látni minden kávéház és vendéglő falán.

Legalább tudjuk valahára mi magyarok is, hogy hányadán vagyunk.

Székely Huszár.

Samassa jubileuma.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egerből telegrafálják: Ma reggel az egri székesegyházban ünnepi misére gyülekeztek a hatóságok, hogy hálaadó istentisztelettel ünnepeljék az egyházfejedelem jubileumát. A misét Szele püspök czelebrálta. Maga Samassa nem volt jelen a misén. Micsután az egyházmegye papsága a Lyceum nagytermébe vonult, ahol a papi nyugdíjintézet évi közgyűlését tartotta. A gyűlés tárgyait mindenki formalitásnak tekintette, mert tudták, hogy annak főeseménye Samassa beszéde lesz, amelyben aktuális kérdésekről is meg fog emlékezni. A napirend végeztével a jubiláns érsek nagy meghatottsággal aposztrofálta az öt ünneplő papságot.

Befejezhetném ezzel az ülést, de önnök jól tudják, hogy én ilyen alkalmakkor nem tudok önöktől megválni anélkül, hogy néhány szót ne mondjak maguknak. És teszem ezt ezuttal nagyobb vágygyal mint egyébkor, mert érzem erőm hanyatlását, és nem tudom, hogy három év múlva találkozunk-e még. Tudják meg önök most, hogy érsekük, szívének leplezetlen redőiben hogyan érez.

A hallgatóság nagy meghatottsággal hallgatta ezeket a szavakat, melyek után Samassa érsek megkezdte gyönyörű, klasszikus latinságban megirt beszédét.

Az érsek beszéde a kormányférfiakban szükséges erkölcsi tulajdonságokat sorolta elő s ezzel kapcsolatban megemlékezett arról a szomorú hanyatlásról, mely Deák Ferencz kora óta a közügyekben észlelhető. A nemzeti zsinat tartásának elkerülhetetlenségét hangoztatván, rámutatott az érsek az egyházi téren tapasztalható bajok orvoslásának egyik módjára. A beszéd ama része, melyben az elkeresztelési kérdés történelmét adta elő, a nyilvánosság előtt számolván be amaz önzetlen és hazafias közreműködésről, melylyel azóta bekövetkezett áldatlan állapotokat akarta megelőzni, mélyen megindított mindenkit. Sok részben világosságot derít a beszéd eme része e kérdésnek eddig homályban maradt fázisaira.

Koalíciós miniszterium Ausztriában

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: A politikai helyzetéről ma feltűnést keltő hírek szárnyaltak. Beszélték, hogy ő felsége Hohenwarth grófot, a konzervatívok vezérét Budapestre magához hívatta. Ennek a lehetőségét is kombinálják, hogy Hohenwarthot miniszterelnökké nevezik ki, a mely feltevésnek tápot ad az, hogy Hohenwarth tegnapi nevezetes beszédében feltűnő módon keresett a szabadelvű párttal érintkezést. Híre jár annak is, hogy Taaffe gróf, Hohenwarth tegnapi beszéde után tárczáját a felség rendelkezésére bocsátotta. Ezekkel szemben tény az, hogy Hohenwarth gróf ma este még Bécsben volt és nem utazott el Budapestre. Egy másik forrásból eredő hír szerint ma délután egy órakor Taaffe elnökle alatt minisztertanács volt, melyen azt határozták el, hogy a képviselőházat nem oszlatják fel, hanem az ülésszakot bezárják. Ennek az volna a célja, hogy a csakhamar megnyitandó új javaslatokat, így a választási reformjavaslatot is új kidolgozásban lehetne a ház elé terjeszteni.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Itt erősen tartja magát az a hír, hogy a Taaffe-kormány napjai megvanak számlálva és az összkormány lemondása csak a legközelebbi napok kérdése. Az új kormány a konzervatívok, német-szabadelvűek és lengyelek koalíciója segítségével alakul meg s tagjait az említett három nagy párt vezérfiaiból nevezik ki. A kormányelnökséget gróf Hohenwarth, a konzervatívok vezére, veszi át, a kit a király a kormányalakításra való megbízás átvétele végett Budapestre hivat.

A rászédett király.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bukarestből táviratozzák: A román fővárosban azt beszélik, hogy a román királyhoz aláírás végett benyújtott okmányok közé még eddig ismeretlen módon egy hamisított legfelsőbb elhatározást csuszattak be, amely Schwab, csalásért és egyéb bűnökért elítélt dugdugand embernek megkegyelmezését tartalmazta. A kellemetlen esemény miatt Jonescu kultuszminiszter, aki ideiglenesen az igazságügyminiszterium vezetésével is meg van bízva, állítólag beadta a lemondását.

a lovak közé. A szerencsétlen asszonyt az egyik ló homlokán rugta, a kerekek átmentek rajta, úgy hogy összezúzták a mellkasát és az oldalbordáit. Az áldozat egyik lába beleakadt a hátulsó kerékbe és a kocsi most már több száz lépésre magával vonszolta. Mire a megvadult lovakat megállíthatták, már csak véres foszlányokat szedhettek fel az országút porából, az egész testnek egy ép tagja se maradt meg.

Irodalom és művészet.

* Irodalmi és zene-estély. A „nagybecsereki kereskedő ifjak egyesülete” az idén november 4-én tartja első irodalmi és zene-estélyét, a melyre a rendező bizottság a következő programot állította össze:

I. Jovanovits Jovánka urhölgy zongorajátéka.

II. Poroszkay Béla ur fölolvasása: Amerikai utazásomról.

III. Stanizits Jenő ur szavalata.

IV. Czitera-duett: előadják Butsek Józsefné és Niczkiewicz Mariska urhölgyek.

V. Babitzky Erzsébet urhölgy éneke Grünbaum Arnold ur zongorakíséretével.

Az érdekesnek ígérkező estély iránt már is nagy az érdeklődés.

Táviratok.

A királyné az Országos Nőképző-Egyesületnél.

Budapest, okt. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Erzsébet királyasszony gróf Festeticz Mária udvarhölgy kíséretében tegnap délután meglátogatta az Országos Nőképző-Egyesület intézetét. Veress Pálné elnök, a két intézeti al-elnök és Hieronymi belügyminiszter neje fogadták. A felséges asszony rövid cerce után beírta a nevét a vendégkönyv első lapjára s azután megtekintette az intézetet. A díszteremben egy növendék beszéddel üdvözölte a királynét, mit a felséges asszony meghatva köszönt meg. A királyné többször adott kifejezést magas megelégedésének és egy óra hosszat tartó ott időzés után az időközben egybesereglett közönség lelkes éljenzése közt távozott az intézetből.

Az egyházipolitikai törvényjavaslatok elintézése.

Budapest, okt. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az egyházi törvényjavaslatok végleges elintézése, illetve a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat beterjesztése és ezzel a házasságjognak egységes rendezése Magyarországon a legközelebbi időre biztosítottak tekinthető. Ő felsége beleegyezése az illető törvényjavaslat beterjesztésébe, mely beleegyezés a jelen esetben a reformtörvényre nézve egyuttal a korona későbbi szankcióját is jelenti, kétségbe nem vonható. Egyes sajtóközegek folytonos kísérletei, melyek a gyorsabb elintézés sürgetésének alakjába szokták öltöztetni csendes ellenzésüket a reform ellen, hiába fáradoznak azon, hogy a kormányt időelöltti publikációkra bírják. Megfelelőleg ama program szövegszerű végének és értelmének, a melylyel a Wekerle-miniszterium nemcsak a többségre, azaz a kormánypártra támaszkodva, hanem az ellenzéki pártok nagy részének helyeslése mellett is, az egyházipolitikai reformok keresztülvitelére vállalkozott, — ebben a legkielegetőbb megoldáshoz közelálló kérdésben a kormány nyilatkozata, Magyarország állami érdekeit illető nagy fontosságnak megfelelőleg, annak idején csak a képviselőház nyílt ülésében történhetik.

A polgári házasság és az orthodox zsidók.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az orthodox zsidó hitfelekezeti országos képviselősege által Budapestre egybe-hívott rabbikonferencia tegnap tartott ülésében elhatározták, hogy ezuttal még nem foglalnak állást a polgári házasság általános elvével szemben, hanem egyelőre csak arra szorítkoznak, hogy memorandumban arra kéri a kormányt, hogy a felek akaratóból egyháziilag kötött házasságok csakis egyháziilag oldathassanak fel.

A prágai ostromállapot.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Ma volt a kivételes állapotok ügyében kiküldött bizottságunk első ülése. Mivel a tanácskozást a ház nyilvánosnak mondta ki, sok képviselő volt jelen az ülésen. A kormány részéről Taaffe miniszterelnök és Schönborn igazságügyminiszter vett részt a tanácskozásban, melynek mindjárt elején gróf Taaffe kijelentette, hogy a kivételes rendszabályok alkalmazására igen sok ok indította a kormányt. Ennek igazolására okmányokkal telt zsebeire és lédárára mutatott, amelyek szintén tele voltak a kivételes intézkedésekre okot szolgáló adatokkal. A kormány, mondá Taaffe, kész ezt az anyagot a bizottság elé terjeszteni, de nagy részét csak titkos ülésen tartja felolvashatónak. Erre hosszabb vita keletkezett, hogy miképpen hozzák ezeket az okmányokat a bizottság tudomására? Az ifjucsek képviselői azt követelték, hogy kivétel nélkül az egész anyagot nyílt ülésben olvassák fel, mert az egész nyilvánosságnak joga van a kivételes állapotok okait ismerni. Bareuther német nemzeti képviselő szintén a nyilvánosság mellett szólt, a többi szónokok azonban a nyilvánosság ellen nyilatkoztak. Végre 18 szavazattal 5 ellenében elhatározták, hogy az adatok egy részét titkos ülésen fogják a bizottság tudomására hozni.

Egy volt képviselő elítélése.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szabó Lajos budapesti ügyvédet, Dunaszerdahely volt antiszemita párti képviselőjét a budapesti királyi törvényszék sikasztás miatt egy évi börtönrre és politikai jogainak három évre való elvesztésére ítélte.

Betörés a pénzügyminiszteriumba.

Budapest, okt. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A pénzügyminiszteriumi palotába az éjjel egy Kohn Simon nevű csavargó betört. A vakmerő betörő egész a pénztári helyiségbe hatolt, ahol a csőrömpölésre figyelmessé lett örök abban a pillanatban fogták el, a mikor egy csomó bankjeggyel kezében el akart illanni.

Egy párbaj epítőguja.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gróf Lázár Jenő és Deschán Achill temesmegyei alispán meg Hollósy főszolgabíró közt tavaly a rittbergi választás alkalmával politikai összekocczanás volt. Ennek az összeszólalkozásnak kettős párbaj lett a vége, amely Budapestten folyt le. Mindkét ügyben ma volt a fenytörvényszéknél a tárgyalás, a melynek végeztével a bíróság gróf Lázár Jenőt 14 napi, Deschán Achillt és Hollósy főszolgabíró 3-3 napi államfogházra ítélte.

Egy milliomos halála.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hatvani Deutsch Bernát, többszörös milliomos, a nagysurányi gyár igazgatója az éjjel hirtelen meghalt.

Közgazdaság.

A budapesti árutözsde.

(A nagybecsereki Lloyd-társaság hivatalos távirata.) Budapest, október 27.
Őszi buza 730-33.
Tavaszi buza 764-65.
Tavalyi tengeri 485-87.
Idei tengeri 503-5.
Őszi zab 745-750.
Tavaszi zab 688-90.
Buzsa kínálva. A vételkedv mérsékelte. Eladott 16,000 métermázsza. Az irányzat nyugodt, változatlan. Az időjárás borús.

VASUT-ÜGYEK.

M. kir. államvasutak. (Zónadíjzabás életbeléptetése a hidegkutatamási h. é. vasuton.) A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a közel jövőben megnyitandó hidegkutatamási h. é. vasuton zónarendszerű személy- és podgyász-díjzabás fog életbe léptetett. Ezen díjzabás a m. kir. államvasutak díjzabási szakosztályában (Csengery-utca 33. sz.) 10 krért kapható. — Budapest, 1893. október hó 19-én. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjaztatik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

H i r d e t é s e k.

Minden kedden és szombaton
friss
bécsi tormás-virstli
kapható (663-3.1)
Schnitzler L.-nél
Nagybecsereki.

Torontálmegyei Tanügy.

A „Torontál“ melléklete.

II. évfolyam.

Megjelenik minden hó elején és közepén.

19-ik szám.

Rovatvezető: Gockler Lajos.

A leányok neveléséről.

Kit hivatása arra utal, hogy a gyermekek nevelésénél közreműködjenek, az működése folyamán bizonyos téves nézetekre akad, melyek néha általánosan is elvannak terjedve. Így általában — de különösen faluhelyen — tapasztalhatjuk, hogy a leányok nevelésével sokkal kevesebbet törődnek, mint a fiukéval.

A szülők legnagyobb része, kiknek feladata első sorban és közvetlenül a gyermek nevelését helyes irányba terelni, ezen nemes hivatás teljesítése alkalmával főképp a fiuk nevelését tartják szem előtt; ezekre fordítanak kiváló gondot; hiszen tőlük várják fáradságuk gyümölcsét.

A leányok nevelése rendszerint mellékes. Pedig a megélhetési viszonyok már annyira megváltoztak, hogy nem elegendő leányainkat képzett anyákká nevelni; immár oda is kell törekednünk, hogy a nevelés képesítse őket esetleg önjelöltől is megélni.

Az atyai és anyai szeretetnek föjlemvonása az előrelátás; ez különbözteti meg minden más érzéstől, ez helyezi mindegyik fölébe. Barát, fivér, férj, éppen oly szenvedélyvel tud szeretni, mint az atya és anya; de míg azoknak gyengédsége majdnem kizárólagosan csak a jelenre szorítkozik, addig a szülők gondoskodása sohasem elégszik meg a jelen pillanatnyi örömeivel. A szülők lelki szeméi előtt mindig csak gyermekeik jövője lebeg; ők a jövő őrálói. Az atyai szeretet a reménység által egészül ki; a fiu-gyermektől várja reményeinek megvalósítását.

Mint iparosok pld. arról ábrándozunk, hogy fiaink, megkezdett munkánk továbbfejlesztői lesznek; mint kereskedők előre összekötve látjuk nevét a miénkkel; mint szellemi munkával foglalkozók, fiaink számára tartjuk fenn azon eszméket, melyeket nem volt időnk vagy tehetségünk megérlelni; reméljük, hogy nemcsak testi, hanem szellemi utódaink is lesznek és nem sajnáljuk a dicsőséget, melyet elérnünk nem sikerült, ha számunkra biztosí-

tottnak hisszük. Rövid és mulékony földi életünk éppen ez által nyer a végtelenségbe nyúló szilárd és biztos alapot.

Leány gyermek mellett mindezen örömközlő szó sem lehet. Az élet bizonytalan a leányra nézve. Ha szegény, ezer nyomor várakozik reá. Ha gazdag, pénze egyedül, megfelelő nevelés nélkül nem biztosíthatja boldogságát. A szegény leányt a csekély munkadíj, a kevesebbet a kegyerest biztosító foglalkozás hiánya, a gazdagot pedig a családi életben való alárendeltség nyitgözi le.

Neveljük, tanítsuk leányainkat is, úgy mint fiainkat, hogy ők is beleolvadjanak erkölcsi és anyagi életünkbe, hogy mint társ és segítő kéz számot tegyenek a családban, melyre most teher gyanánt nehezdednek. Neveljük a leányt úgy, hogy férjének gyámolítója legyen a küzdelemben, melyet ennek mai nap, bármely pályán legyen is, folytatnia kell, hogy így segítségére legyen annak, ki mellé az isteni gondviselés rendelte.

Küldjük tehát leányainkat is iskolákba, tanuljanak ők is úgy mint a fiuk; természetesen más modorban; t. i. oly szellemben, mely a nő egyéniségének megfelel.

Kétségtelen, hogy a hivatás és működési kör különbözősége a nevelésnek külön irányt jelöl ki; sok kell a fiúnak, a mi a leányra nézve fölösleges, vagy a mi előtte közömbös. Azért a leányok nevelése e tekintetben is kiváló gondot igényel.

Ha felületesség és meg gondolatlanság elvonja tőlük az általános emberi műveltségben való részüket; ha nem fordítunk gondot arra, hogy elsajátítsák mindazt, mire jövő hivatásuk teljesítéséhez szükségük leendő: akkor eljárásunk káros következményei okvetlenül ki fognak terjedni nemcsak az elhanyagolt egyénre, de szélesebb körre, sőt végeredményében az egész társadalomra is.

Gondoskodjunk tehát leányainkról éppen úgy, mint fiainkról; neveljük, tanítsuk őket, mert ez a legbiztosabb eszköz a férfiak jó és helyes nevelésére is.

Fritz István.

Különfélek.

— Cseh olvasókönyvek magyar népiskolákban. LUGOSRÓL értesülünk, hogy Dengi J. dr., Krassó-Szörény megye kir. tanfelügyelője, megyéje területén lévő számos népiskolában Csehországból behozott tankönyveket talált. A kir. tanfelügyelő az idegen termékek használatát az iskolákban megtiltotta és a magyar könyvek használatát rendelte el. Ezen rendelet miatt az illető községekben nagy a felháborodás. (Hogy a cseh könyvekből kevés hazafiságot tanulhattak a magyar honpolgárok, az igen természetes.)

— Üresedésben van.

Nákófalván óvónői állás. Folyamodványok a közs. előjáróságához intézendők.

Sztarcsován az ujonnan rendszeresített községi kisdóvónői állás.

Melenczén községi óvónői állás. Megkivántatik a magyar és szerb nyelv ismerete.

Torontál-Tordán a közs. isk. tanítói állásra kiírt pályázat t. évi november 15 ig meghosszabbították.

— A számított magyar nyelv. Czirfusz Ferencz, Bácsmegeye tanfelügyelője, mikor nem régebben az újdíki polgári fiúiskolát meglátogatta, azt tapasztalta, hogy az első osztályu tanulók egy része nem igen tud magyarul. A tanfelügyelő azután rájött, hogy a magyarul nem tudó fiuk többnyire az új szerb iskolákból kerültek a polgári iskolába. Ezt a tapasztalását bejelentette a vármegye közigazgatási bizottsága legutolsó gyűlésén.

— Megerősítések. Torontálmegye közigazgatási bizottsága Mars Tamás szenthuberti, Bagi-Szóllóssy Katalin topolyai, Fröhlich Pál nagybecskereki, Felber Mihály melenczei és Frauenhoffer Péter kisteremiai közs. iskolai tanítók megválasztását helybenhagyta.

— Tanítógyűlés. A „Délmagyarországi Tanítógyűlés“ nagybecskereki főköja idei ülést e hó 26-án tartotta Nagybecskereken a közs. népiszkola épületében. A gyűlés lefolyásáról a „Torontál“ tegnapi száma kimerítő tudósítást hozott. Szalayné Schiller Teréz nebecskereki közs. isk. tanító nő szabadon tartott előadását „A kötelességérzet fejlesztéséről“ egész terjedelmében közölni fogjuk.

A „Torontálmegyei Tanügy“ tárczája.

Vig családi dráma.

Iskolába iratták a nebulót... A szülők rendkívüli módon örültek, hogy drága magzatjukat nyüknek megfelelő tanítóhoz osztották be. De hisz' különben be sem adták volna... legalább úgy beszélt ő nagysága: a mama. Mert hát szelid, jó tanító kell feltett kincsének!

Másnap nagy ceremóniával fölkisérték „Dudus“-t az iskolába. Papa, mama, dada — mind feljöttek. Szegény tanító nem győzte végig hallgatni a sok utasítást, kivánságot. Nem lesz sok baja vele, — szolt az apa; — igen, tanító ur, erősíté a mama, valódi génie; csak ne tessék vele keményen bánni és kérem ne iltesse a parasztyermekek közé. Aztán instálom alásan... izé ur... imigyen kezdé mondókáját a dada — ha tán rájönne Géza urfira a...

... Igen, igen majd ellelejtetem, vágott közbe a mama. Csak tessék 2 gombot stb. Na de ennek végét már nem hallotta a tanító, magát recommendálva, fogta a fiut és bevezette az iskolába.

Csakhamar belátta a tanító, hogy a fiu szülei majomszeretetének áldozata: kényes, elbizakodott s e mellett esintalan, szófogadatlan, — szóval, a legnagyobb mértékben elkényesztetett.

Eleintén csinján bánt vele, szép szóval rendre utasította és mintaképül — a mama szerény óhaja daczára — egy szegény, de jó magaviseletű paraszt fiut iltetett mellé. A jó példa azonban nem fogott rajta. A fiu napról-napra rosszabb lett. A mama a helyett, hogy ellenőrizte volna a fiu iskolai előmenetelét, haszontalan kérézgetésekkel a tanító helyes vagy helytelen eljárása fölől tudakozódott — hozzá tévén mindannyiszor ferdén alkalmazott, néha neveléses

megjegyzéseit. A mama biztos pártfogására számitva a fiu, a maga módján, hűségesen panaszkodott. A tanító ilyen meg olyan — parancsol — követel — meg is pirongat stb. stb.

Az apa meg lelkiismeretlen mulasztása mellett szintén pártfogolta egyetlen kincsét. A helyett, hogy bizalmas érintkezésbe lépett volna a tanítóval s megbeszélte volna a fiu baját, vak hitelt adott édes magzata szavainak. Ehhez hozzájárultak még a mama illetlen szavai, melyek — a tanítónak a neveléshez annyira szükséges tekintélyét a már ugys könnyelmű gyermekben — teljesen aláásták. Természetes, hogy ily körülmények közt, a család és iskola együttes, áldásos működéséről s ó sem lehetett; sőt mi több, merő ellentétbe jöttek egymással, a mi valóságos mételeye a nevelésnek.

„Na hiszen jól megjártuk ezzel a tanítóval, azt hittem, hogy tud intelligens uri gyerekekkel bánni! — szolt a nagyságos mama; de majd megmutatom én neki, kivel van dolga... te meg édesem, ne iltj többé a paraszt fiu mellé... a mama nem tűri! Ha pedig még egyszer illetlenül bának veled, nem fogsz többé iskolába jární!“

Több sem kellett Dudusunknak! Bizony unalmas is ott folyton engedelmeskedni, — gondola — itthon ő az ur, ő még a mamának is parancsol! Tul tesz az apján! Majd talál okomódot a szabaduláshoz! — Másnap keresztül is vitte tervét.

A nyugtalan töltött éjszaka után reggel fölment iskolába. Miután nem akart helyére iltni, a tanító e makacsáért kímérte rá a kellő büntetést. Alig hogy elhangzott a szentencia: „itt maradsz!“ — a fiu dühösen fogta holmiját és — kiszökött.

Iszonyuan bögeve jött haza. „Mi baj? Mi történt édesem, drága egyetlenem? Jaj fiacskám, ki mert bántani? Duduskám mi lelt — mondd, ki bántott?“

„Ih — hi hu... meg... megbüntettek. A tanító... ih, hi hu!“

„A gyalázatos!“ — tört ki a mama. Csak nem vert el?!“

„Ih, hi — hu és kapva az alk... szil... komolysággal kimondá: igen!“

Hívjátok az apát... küldjet hamar, hamar; megvizsgáltatom I megkeserül az a tanító! s ez ágyba fekteti gyémántos — rubin

Jaj! mit látok? piros fi csak gyorsan orvosért! Te me hívd el az iskolaigazgatót.

A fiu erre ugyan m hátha kiderül hazugsága? Elég bizonyíték. S most n borzasztó fájdalmakat. Sirt elég hamar a borogatás

Megérkezett az orvos a vizsgálat. „Fölöslegesne borogatást — szolt —

Ezzel megirta a vényt meg eszevesztetten rohant a

Egyidejüleg megérkez és a cseléd az orvossággal.

Ni — ni két csomag... szolt a mama.

Kibontva a cs üveg tünt elő e fel... itat:

„Zachertin bogár... tó!“

Apa megnéz en a receptet, csak annyit mondott: „stimma!“ Mama csakhogy el nem ájult szégyenében.

A kínos incidens ily meglepő fordulata mellett „ajánlom magamat“ szolt az igazgató és ott hagyta a cseléd a faképnél.

Eddig a vig dráma. Magában véve vig, a családra és különösen Dudusra nézve dráma. — A tanulság levonását a t. olvasóra bízom.

— ld.